

ICHKI ISHLAR ORGANLARI HUQUQBUZARLIKLAR PROFILKATIKASI MAHALLA HUQUQ TARTIBOT MASKANI FAOLIYATI

Hakimova Dilshoda Otabek qizi
O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi
Huquqbuzarliklar profilaktikasi yo'nalishini
3-kurs 307-guruh Kursanti

Annotatsiya: Huquqbuzarliklar profilaktikasi sohasiga qaratilayotgan e'tibor natijasida hozirgi kunga kelib huquqbuzarliklarning sodir etilish darajasi sezilarli kamayib bormoqda va ishonamizki, yaqin yillar ichida bu ko'satkichlar bundanda ijobiyroq ko'rinishga keladi. Shu sabab sohaga e'tiborni bir zumga ham kamaytirmaslik lozim. Tinchlik bu buyuk ne'mat. Tinchlikni saqlovchilar esa bu ne'matning qanchalik muhim va totli ekanligini juda yaxshi bilishadi. Aholi ham bu ne'matning qanchalik muhim va kerak ekanligini anglab yetmoqda, shu sabab jamiyat, davlat rivojlanmoqda va yuksalmoqda.

Kalit so'zlar; Profilaktika, mahalla huquq tartibot maskani ,tizim,

Tanlangan mavzuning dolzarbligi. Xozirgi kunda Respublikada huquqbuzarliklar profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi kurashish borasida kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilib, mamlakatda huquq-tartibotni ta'minlashda ijobiy natijalarga hamda kriminogen vaziyatni sezilarli darajada yaxshilashga erishildi. Shu bilan birga, huquqbuzarliklar profilaktikasini amalga oshiruvchi davlat organlarining ish shakli va uslublari, eng avvalo axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan yetarli darajada foydalanilmayotganligi sababli hozirgi kun talablariga to'liq javob bermaydi. Hozirgi kunda mahalla darajasida mahalla huquq tartibot maskanlari o'z faoliyatini boshlagan bo'lsalar ham lekin ko'p sonli hududlarda bu jarayon haligacha boshlanmagan yaniki aytadigan bo'lsak bu jarayon bu mahalla huquq tartibot maskanidan oldin vujudga kelgan tayanch punklari bilan cheklanib qolayotganligidas o'z aksini topayapti. Bu avvalo profilaktika inspektorlari ozzligidan dalolat beradi bunga yechim shtablarni ko'paytirish va kata inspektorlarni ham o'z navbatida ko'paytirish kerak bo'ladi sababi chekka joylarda 5 ,6 ta tayanch punkti bitta mahalla huquq tartibot maskanini tashkil qilyapti lekin bu tayanch punklar hamkorligi unchalik ham ayrtarli darajada emas. Avvalo butun tizimni isloh qilish uchun quyi bo'gindan boshlash kerak bo'ladi.

Maqola obekti ; Mahalla huquq tartibot maskanidagi sohaviy xizmat xodimimlari va shu xodimlar vazifa va funksiyalari va hamkorlikda ishlashi.

Mahalla huquq-tartibot maskani (keyingi o'rinlarda — Maskan) mahalla va qishloqlarda jamoat tartibini saqlash, huquqbuzarliklar profilaktikasi va

jinoyatchilikka qarshi kurashish faoliyatini bevosita amalga oshiradigan, shuningdek, fuqarolarning xavfsizligi va osoyishtaligini ta'minlash borasida ichki ishlar organlari, boshqa huquq-tartibot organlari va jamoat tuzilmalarining mahallalar kesimida birgalikda ishlashini tashkil etadigan ichki ishlar organlarining eng quyi bo'g'inidagi tarkibiy tuzilmasi hisoblanadi.

Maskanlar binolariga qo'yiladigan talablar va ularda faoliyatni olib borish tartibi O'zbekiston Respublikasi ichki ishlar vaziri tomonidan belgilanadi.

Maskanlar o'z faoliyatini:

profilaktika katta inspektori, profilaktika inspektori, profilaktika inspektorining jamoat tartibini saqlash bo'yicha yordamchisi (har kunlik asosida);

hududda xizmat qilish uchun birlashtirilgan tuman (shahar) ichki ishlar organining xotin-qizlar masalalari bo'yicha inspektori, probatsiya bo'linmasi inspektori, tezkor vakil, patrul-post xizmati xodimlari;

hududda jamoat tartibini saqlash va huquqbuzarliklar profilaktikasiga ko'maklashish uchun yuborilgan Milliy gvardiya bo'linmasi, boshqa vakolatli davlat organlarining xodimlari va jamoat tuzilmalarining vakillari tarkibida amalga oshiradi.

Maskan faoliyatini tashkil etish

Profilaktika katta inspektori Maskanning bevosita rahbari hisoblanadi va uning zimmasiga mahallada (qishloqda) jamoat tartibini saqlash va huquqbuzarliklar profilaktikasi bo'yicha kunlik ishni samarali tashkil etish mas'uliyati yuklanadi.

Maskan rahbari:

Maskan faoliyatiga yuklatilgan vazifalarning lozim darajada bajarilishi uchun shaxsan javobgar bo'ladi;

Maskanda faoliyat ko'rsatadigan xodimlarga yuklatilgan vazifalarning bajarilishini nazorat qiladi, hududda patrul yo'nalishlarini belgilaydi va patrullik xizmatini tashkil etadi;

hududda jamoat tartibini saqlash va huquqbuzarliklar profilaktikasiga ko'maklashish uchun yuborilgan Milliy gvardiya bo'linmasi, boshqa vakolatli davlat organlarining xodimlari va jamoat tuzilmalari vakillarining faoliyatini muvofiqlashtiradi;

Maskanning ish rejalarini tasdiqlaydi;

vazifalarini sidqidildan bajarib kelayotgan profilaktika inspektorining jamoat tartibini saqlash bo'yicha yordamchisiga ichki ishlar organlarida xizmatga belgilangan tartibda qabul qilish uchun tavsiyaviy taqdimnoma kiritadi;

Maskanda samarali faoliyat ko'rsatadigan xodimlarni rag'batlantirish to'g'risida hududiy ichki ishlar organi rahbariga to'g'ridan to'g'ri taklif kiritadi;

Maskan vakolatiga kiradigan boshqa vazifalarni amalga oshiradi.

Profilaktika katta inspektori yo'qligida uning vakolatlari profilaktika inspektori tomonidan amalga oshiriladi.

Qonuniylikning ta'minlanganligi, mahalladagi (qishloqdagi) kriminogen vaziyatning barqarorligi va huquq-tartibot organlari faoliyati to'g'risida jamoatchilikda ijobiy fikrning shakllanganligi Maskan faoliyati samaradorligini baholashning asosiy mezonlari hisoblanadi.

Quyidagilar Maskanning asosiy vazifalari hisoblanadi:

mahallada (qishloqda) jamoat tartibini saqlash, huquqbuzarliklar profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi kurashishni bevosita amalga oshirish;

fuqarolarning xavfsizligi va osoyishtaligini ta'minlash borasida ichki ishlar organlari, boshqa davlat organlari va jamoat tuzilmalarining mahallalar kesimida birgalikda ishlashini tashkil etish;

aholi muammolarini hal etish, shuningdek, huquqbuzarlikdan jabrlangan, g'ayriijtimoiy xulq-atvorga ega, huquqbuzarlik sodir etgan shaxslarni ijtimoiy moslashtirish ishlarini tashkil etish;

mahallaning (qishloqning) kirish-chiqish joylarida va hududdagi boshqa obyektlarda o'rnatilgan videokuzatuv moslamalaridan foydalangan holda, yagona markazlashgan elektron kuzatish va monitoringni amalga oshirish orqali huquqbuzarliklarni barvaqt oldini olish, aniqlash va fosh etish.

XULOSA; 2021-yil 26-martda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Jamoat xavfsizligini ta'minlash va jinoyatchilikka qarshi kurashish sohasida ichki ishlar organlari faoliyatini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni qabul qilindi.

Mazkur Farmonda ichki ishlar organlarining tayanch punktlari negizida mahalla huquq-tartibot maskanlari tashkil etilishi belgilandi. Ta'kidlash joizki, mahalla huquq-tartibot maskani hududdagi jamoat xavfsizligini ta'minlash, huquqbuzarliklarning oldini olish va jinoyatchilikka qarshi kurashishning asosiy quyi bo'g'ini hisoblanadi.

Maskan negizida hududdagi ichki ishlar organlarining tegishli sohaviy xizmatlari hamda Milliy gvardiya va boshqa davlat organlarining muvofiqlashtirilgan faoliyati tashkil etiladi. Shuningdek, maskan tomonidan jamoat xavfsizligini ta'minlash, huquqbuzarliklarning oldini olish va jinoyatchilikka qarshi kurashish ishlarini tizimli tashkil etish va muvofiqlashtirish vazifasi profilaktika inspektoriga yuklandi.

FOYDALLANGAN ADABIYOTLAR;

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi 2023-yil

Ichki ishlar organlari to'g'risidagi qonun 2016-yil 16- sentabr

Huquqbuzarliklar profilaktikasi to'g'risidagi qonun 2014-yil 14-may

2021-yil 26-martda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Jamoat xavfsizligini ta'minlash va jinoyatchilikka qarshi kurashish sohasida ichki ishlar organlari faoliyatini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni